

Srečko Fišer

Kako govoriti o svojem delu

Pišočemu človeku je avtorefleksija potrebna in koristna, vprašanje pa je, koliko je potrebna in koristna v obliki, ki je namenjena občinstvu. V pogovoru, v katerem je nekaj kolokvialne tolerance, še nekako, kot avktorialni monolog pa ... V tej obliki postane avtorefleksija tudi sama svojevrstno literarno delo, ki naj bi se na posebno kvalificiran način nanašalo na drugo literarno delo, nekakšna (meta)literatura, kot se reče dandanašnji. Skoraj kot še en prizor ali epilog drame (če govorimo o drami). Če izhajamo, kot je skoraj nujno, iz domneve, da je avtor o temi, ki si jo je zastavil, že v delu, ki ga je dal v javnost, povedal, kar je hotel ali znal, bo tak apendiks bodisi drugače ponavljal že izrečeno bodisi poskušal povedati tisto, česar avtor po svoji presoji v prvotnem besedilu ni znal prav artikulirati. V obeh primerih bo najbrž slaba reklama, saj pomen referenčnega teksta bolj rahlja kot osmišlja.

Kljub tem precej dobro znanim dejstvom avtorji še preradi govorijo o svojem delu, literarni publikum pa tudi nima veliko proti, ker mu to daje občutek bolj osebnega stika, čeprav je le-ta še najbolj gradivo za posmeh umetniškemu narcizmu. Namen je lahko kajpak tudi plemenitejši: dobiti nekaj uvida v tisto, čemur pravimo avtorjeva poetika, tisti individualni sprimek vprašanj, ki jih pišoči doživlja kot najrelevantnejša, in izbranih postopkov ubesedenja. A ravno pri tej temi je besed iz avtorjevih ust hitro preveč. No, da ne bom krivičen: brez dvoma obstajajo pisci, ki o svojih izdelkih lahko razpravljajo z olimpijsko ostrovidnostjo, a sam ne sodim mednje. Če sem bil kdaj zvabljen k takemu početju (medijski svet to rad zahteva in vse nečimrnosti ni nihče prost), sem se kmalu znašel pred vprašanjem, ali se s tem ne norčujem iz sebe ali iz občinstva ali nemara iz obeh.

Norčevati se iz občinstva pa ni pošteno in norčevati se iz sebe ni pametno. V svoj zagovor lahko rečem le, da se avtorefleksija pač ne more končati

le pri odnosu med literarnim in metaliterarnim, med tem, kar je tu, in tem, kar je "onstran". Vsaka meta ima še svojo meto. Vsak onstran svoj onstran. Ali morda vsak razen enega? Pustimo zdaj to. V skladu z uvodno samopromocijo torej prilagam verzno besedilo, ki sicer nima nikakršne genetične povezave z *Nestalnim nebom*, vendar tudi ono govori o dilemah razumevanja in artikulacije "vprašalne izkušnje". Vzemimo, da gre za besedilo, ki je v nekem smislu poetološko. Kot sicer vsako ... Toliko prej, ker govori nekako obstransko, ne prav resno.

"Bedakov hvala"
(*permutacije*)

Jezik je poskrbel – in za ta dar mu *hvala* –
da se ne vidi: so, ki hvalijo, bedaki,
ali so vice versa hvaljeni bedaki;
(ali je neki bedak le rekel *hvala*).

Ni kompliment, če nas bedak pohvali;
saj če je to, kar je, potem seveda
slišimo dosti rajše, da nas žali:
hvala iz tega vira nam preseda.

Je pa vseeno res – četudi blekne
jo le bedak, žalitev vendar rani;
in nič manj ne drži, da bolj nam tekne
hvaljeni biti kakor opsovani,

čeravno od – in zapovrh nas včasih bega,
da ne vemo zatrdno: gre res za bedaka
ali ne gre – oziroma in poleg tega
nikjer ne piše, da po sebi vsaka

beseda, ki jo reče tak, je bedastoča,
in je to misliti morda docela zmotno;
zraven pa – *hvala* spet – dilema je mogoča:
ne *sploh*, ne *vedno* – kaj je misli tej nasprotno?

Na potih logosa neredek je slučaj
(ker se na njih nikdar ne vidi čisto čisto),

da z njih vsi bedaki pridemo nazaj
oz. ne vemo, kaj smo (to pa je isto).

Še največ nam je jasno, kadar spimo:
saj če je spak res manjši spak, ko spi,
bedak je tudi bolj bedak, kadar bedi.
Sanjajmo torej, da bo aporija mimo.

Etimologija nam je pomagala.
Lahko noč in – jezik, lepa *hvala*.